

DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-49-39>

УДК 336.77:004.9

Свиноус Іван Вікторович

доктор економічних наук, професор кафедри обліку і оподаткування,
Білоцерківський національний аграрний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0346-1596>

Левандівський Омелян Тарасович

доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри фінансів,
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5819-8377>

Туржанський Віталій Анатолійович

кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку та фінансів,
Університет економіки і підприємництва
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7920-8389>

Гаврик Олеся Юрївна

кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку і оподаткування,
Білоцерківський національний аграрний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9816-0253>

Ivan Svytnous

Bila Tserkva National Agrarian University

Omelian Levandivskyi

Vasyl Stefanyk Precarpathian National University

Vitalii Turzhanskyi

University of Economics and Entrepreneurship

Olesia Havryk

Bila Tserkva National Agrarian University

ІНФОРМАЦІЙНО-ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОНІТОРИНГУ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ ПОЗИЧАЛЬНИКІВ БАНКУ

INFORMATION AND ACCOUNTING SUPPORT FOR MONITORING THE CREDITWORTHINESS OF BANK BORROWERS

Анотація. *Мета.* На основі узагальнення досліджень науковців та діяльності суб'єктів господарювання розробити практичні рекомендації щодо інформаційно-аналітичного забезпечення моніторингу позичальників комерційних банків. *Методика дослідження.* Теоретичну й методичну основу дослідження становлять наукові роботи провідних вітчизняних і зарубіжних учених з питань діяльності фінансових установ та проблем оцінки ризику їх кредитування. Для розв'язання поставлених задач використано такі методи наукового дослідження: аналізу Інтернет-ресурсів – для оцінки рівня поширеності використання понять у сфері оцінки ризику кредитування діяльності фінансових установ; морфологічного аналізу – для уточнення сутності поняття «ризик кредитування»; аналізу, синтезу, аналогії, логічного узагальнення – для систематизації теоретичних і практичних аспектів оцінки ризику кредитування діяльності фінансових установ. *Результати.* Доведено, що здійснення постійного моніторингу поточної діяльності та грошових потоків суб'єкта господарювання – позичальника комерційного банку дозволяє стежити за виконанням встановлених планових завдань щодо формування обсягу грошових коштів та їх витрачання за передбаченими напрямками, рівномірністю формування грошових потоків у часі, ліквідністю грошових потоків підприємства. А створення єдиного інформаційного простору дозволить економічним суб'єктам управляти активами та зобов'язаннями в цілому, що, безсумнівно, дасть позитивні результати у діяльності, підвищення прибутковості та рентабельності економічного суб'єкта. *Наукова новизна.* Обґрунтовано, що з метою формування аналітичної інформації, необхідної для аналізу кредитоспроможності, рекомендується складати внутрішню звітність, яка міститиме спрощений аналітичний баланс (з розшифровками), спрощений аналітичний звіт про фінансові результати та місячний звіт про рух коштів. Дані форми повинні складатися не пізніше 7-го числа кожного місяця за результатами роботи за попередній місяць та надаватися керівнику економічного суб'єкта.

Спрощений аналітичний баланс дозволить внутрішнім користувачам бухгалтерської інформації бачити всі зміни, що відбуваються, за більш короткий проміжок часу. *Практична значущість.* Управлінням кредитоспроможністю підприємства як окремим структурним елементом управління діяльністю підприємства в цілому доцільно займатися відділу фінансового аналізу, яке може бути виділено як окрему ланку в організаційній структурі суб'єкта. Для ефективної роботи відділу фінансового аналізу потрібна правильна побудова системи документообігу на підприємстві.

Ключові слова: інформаційно-облікове забезпечення, управлінська звітність, позичальник, кредитоспроможність, підприємство.

Summary. Goal. Based on the generalization of research by scientists and the activities of business entities, develop practical recommendations for information and analytical support for monitoring borrowers of commercial banks. *Research methodology.* The theoretical and methodological basis of the study is the scientific works of leading domestic and foreign scientists on the activities of financial institutions and the problems of assessing the risk of their lending. The following methods of scientific research were used to solve the tasks: analysis of Internet resources – to assess the level of prevalence of the concepts use in the field of risk assessment of financial institutions crediting activities; morphological analysis – to clarify the essence of the «credit risk» concept; analysis, synthesis, analogy, logical generalization – for the systematization of theoretical and practical aspects of financial institutions activities credit risk assessment. *The results.* It has been proven that the implementation of constant monitoring of the business entity current activity and cash flows – the borrower of a commercial bank allows to monitor the implementation of the established planned tasks regarding the formation of funds volume and their spending in the prescribed directions, the uniformity of cash flows formation over time, the liquidity of the company's cash flows. And the creation of a single information space will allow economic entities to manage assets and liabilities as a whole, which will undoubtedly give positive results in the activity, increasing the profitability and profitability of the economic entity. *Scientific novelty.* It is justified that in order to form the analytical information necessary for the analysis of creditworthiness, it is recommended to draw up internal reporting, which will contain a simplified analytical balance sheet (with transcripts), a simplified analytical report on financial results and a monthly report on the flow of funds. These forms must be drawn up no later than the 7th of each month based on the results of the previous month's work and submitted to the head of the economic entity. A simplified analytical balance will allow internal users of accounting information to see all the changes occurring in a shorter period of time. *Practical significance.* The management of the enterprise creditworthiness as a separate structural element of the enterprise's activities management as a whole should be handled by the department of financial analysis, which can be allocated as a separate link in the organizational structure of the entity. For the effective work of the financial analysis department, the correct construction of the document management system at the enterprise is required.

Keywords: information and accounting support, management reporting, borrower, creditworthiness, enterprise.

Постановка проблеми. Невід'ємною складовою банківського кредитування є моніторинг клієнтів, який має два аспекти: моніторинг на стадії відбору позичальників та моніторинг використання кредиту позичальником.

Здійснюючи моніторинг на стадії відбору позичальників, банк приймає він «витрати перевірки», т. е. інформаційні витрати, пов'язані з перевіркою інформації про позичальника. Своєю діяльністю банки знижують гостроту проблеми несприятливого вибору, тобто вибору позичальників та проєктів, які виявляються не заможними і не можуть повернути надані в позику капітали. У процесі здійснення своїх операцій банки накопичують інформацію про фінансовий стан позичальників, їхню кредитну історію, про тенденції розвитку ринків товарів та послуг і, спираючись на неї, відбирають тільки таких позичальників і такі проєкти, які містять умови повернення наданих кредитів.

Моніторинг використання кредиту банки здійснюють після укладання кредитного договору. Він включає оцінку дійсного фінансового стану позичальника, цільове використання кредиту, його ефективність для банку і самого позичальника, виконання умов кредитного договору і т.п. Моніторинг на даній стадії не повинен обмежуватися констатацією фактів виконання або порушення умов договору, він передбачає активні дії банку стосовно клієнтам-порушникам: посилення умов договору, вимога додаткового забезпечення, реструктуризацію боргу і навіть дострокове розірвання договору. Таким чином, банк несе «витрати контролю» – витрати, пов'язані з контролем виконання позичальником умов договору та вживання примусових заходів у разі їх порушення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Над розв'язанням питань вдосконалення інформаційно-облікового забезпечення оцінювання кредитоспроможності позичальників присвячені праці таких вітчизняних та зарубіжних науковців, як Л. Припустка, М. Білик, І. О. Бланк, Н. Притуляк, В. Галасюк, А. Гідулян, Г. Панова, О. Стойко, В. Янишевська та інші. Однак, безліч аспектів досліджуваної проблеми залишається недостатньо висвітлене та потребує подальшого опрацювання в умовах мінливості функціонування суб'єктів господарювання – позичальників комерційних банків.

Мета статті. На основі узагальнення досліджень науковців та діяльності суб'єктів господарювання розробити практичні рекомендації щодо інформаційно-аналітичного забезпечення моніторингу позичальників комерційних банків.

Виклад основного матеріалу дослідження. Моніторинг, що проводиться банками, має своєю найближчою і очевидною метою зниження кредитних ризиків самого банку. Проте аналізований у ширшому значенні він забезпечує зниження ризиків та невизначеності в економічній системі в цілому, стає «делегованим моніторингом». Знижуючи власні кредитні ризики, банки забезпечують найефективніший перерозподіл тимчасово вільних капіталів всіх учасників ринку, відмовляються від кредитування надто ризикованих, неопукних та ненадійних проєктів. При цьому банки забезпечують скорочення суспільних витрат, пов'язаних з перевіркою позичальників та контролем за виконанням умов кредитних договорів.

І вітчизняні, і зарубіжні банки застосовують різні моделі оцінювання клієнтів, але зазвичай використовують загальні методи – фінансовий аналіз та математичну статистику [1]. У кожній країні принципи аналізу доповнюються такими чинниками, як економічна ситуація, специфіка ринку та законодавства, ментальність позичальників та культура співробітництва з банками. Від того, яким методом фінустанова довіряє більше, буде обрано ті чи інші інструменти оцінювання.

Більшість банків України використовують один із методів аналізу кредитоспроможності:

- кількісний аналіз: розрахунок фінансових коефіцієнтів з урахуванням звітності клієнта;
- якісний аналіз – складання кредитних рейтингів та розрахунки ризиків;
- сукупний аналіз, що включає і фінансові та якісні показники.

Як було зауважено експертами, порівняно із закордонними банками українські фінансові установи у своїх підходах до клієнтів:

- менш вимогливі;
- використовують менше критеріїв оцінки;
- недостатньо приділяють увагу якісним характеристикам позичальника [2].

Через тіньову економіку наші фінансові установи менш прискіпливі до прозорості доходів позичальника. Багато банків можуть просто заплющити очі на відсутність «білих» доходів клієнта, а при обробці заявок враховувати «сірі» і навіть «чорні» доходи.

Іноземних кредиторів, навпаки, жахає можливість надати банку непрозору інформацію. Тому найчастіше використовують затверджені шаблони оцінки позичальників, отже, дають їм меншу свободу для маневрів. Багато українців, які коли-небудь брали позики в Європі, зізнаються, що їх виводить педантичність та надмірна скрупульозність західних банкірів. В результаті, той самий позичальник, який відповідає критеріям українських банків, у західній ієрархії може вважатися проблемним.

5 основних критеріїв відбору позичальників українськими банками.

Фінансові аналітики виділяють такі параметри позичальників, що впливають рішення банку за кредитом:

1. Репутація клієнта («загальна характеристика»). Вивчаються ступінь фінансової відповідальності щодо повернення боргу, дисциплінованість та подання мети кредиту. Загальна картина може скластися як під час особистої розмови з позичальником, і підставі даних із зовнішніх джерел.

2. Право брати кредити. Кожен громадянин має змогу оформлювати кредити. Мінімальні вимоги – бути дієздатним та повнолітнім (в Україні досягти 21-річного віку). Максимальні – мати офіційний дозвіл на ті чи інші дії (стосується юридичних осіб).

3. Фінансова спроможність чи платоспроможність. Цей критерій пояснює той факт, чому мало-забезпеченим та безробітним дорога до банків закрита. Кредитори обов'язково перевіряють капітал позичальника: у юридичних осіб – вкладення власних коштів у операцію, у фізосіб – достатність «фінансового цензу», тобто незакладеного майна.

4. Забезпечення позики. Враховується вартість всіх активів (для юросіб) та закладене майно (для фізосіб) або інше джерело оплати кредиту (гарантія, страхування, порука тощо). Будь-який вид забезпечення страхує банк від ризиків втратити гроші.

5. Умови правочину. Цим критерієм фінустанови перевіряють загалом відповідність діяльності клієнта умовам договору. У ці умови можуть закладати об'єктивні ризики, які залежать від позичальника, – наприклад, економічні, законодавчі та інші [3].

У основі кредитного моніторингу лежить глибоке проникнення банку економіку підприємств. Умовами його результативності є узгодженість зусиль банку, власників та менеджерів підприємства, спрямованих на покращення ринкового стану та фінансового стану підприємства. Результативність моніторингу безпосередньо пов'язана з комплексним підходом до його проведення. Комплексність моніторингу проявляється у широті його об'єктів та глибині опрацювання проблем підприємства.

Об'єктами банківського моніторингу є: виробничо-технологічна діяльність підприємства, його адміністративна структура (внутріфірмові системи управління, розподіл повноважень між рівнями відповідальності, раціональність інформаційних потоків, надійність систем контролю та ін.), маркетингова діяльність, в тому числі маркетинг товарів та послуг, маркетинг груп споживачів, канали просування товарів, реклама, зв'язки України із громадськістю, інноваційна діяльність підприємства [4]. Моніторинг повинен забезпечити отримання даних про наявні в підприємствах зовнішні ринки, про конкурентоспроможність

продукції на зовнішніх ринках, про динаміку експортної виручки, про резерви збільшення продажу на експорт. Безумовно, особливе значення у процесі моніторингу має бути відведено оцінці фінансового стану підприємства. Дані про фінансові результати та їх зміни мають бути пов'язані з показниками виробничо-технологічної, маркетингової, інноваційної, зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Вони повинні представлятися в такій формі, щоб менеджерам банку, що займаються даним підприємством, були зрозумілі його основні проблеми, «больові точки» для виявлення резервів та можливих варіантів їх реалізації.

Моніторинг спирається в основному не на об'ємні, а на оціночні показники, які використовуються для вироблення і прийняття відповідних управлінських рішень як клієнтами, так і банками. Достовірність подібних оцінок, їх оперативний характер дозволяють не тільки завчасно побачити негативні тенденції у виробничій та фінансовій діяльності підприємства, а й своєчасно відкоригувати виробничі програми та фінансові плани, що особливо важливо в умовах нестійкої економічної кон'юнктури.

Для проведення аналізу значущість бухгалтерської звітності очевидна, оскільки будь-яке підприємство тією чи іншою мірою постійно потребує додаткових джерел фінансування, а ймовірність їх отримання залежить від того, наскільки привабливі опубліковані фінансові результати, поточний та перспективний фінансовий стан підприємства [5]. Очевидно, що далеко не будь-які корисні відомості можуть бути відображені у звітності.

Аналіз кредитоспроможності економічного суб'єкта є невід'ємним елементом діяльності підприємства протягом усього часу, а не лише за наслідками його роботи на звітну дату. Це тим, що суб'єкт може зіткнутися з потребою в позикових коштах будь-якому етапі своєї діяльності.

З метою формування аналітичної інформації, необхідної для аналізу кредитоспроможності, рекомендується складати внутрішню звітність, яка міститиме спрощений аналітичний баланс (з розшифровками), спрощений аналітичний звіт про фінансові результати та місячний звіт про рух коштів. Дані форми повинні складатися не пізніше 7-го числа кожного місяця за результатами роботи за попередній місяць та надаватися керівнику економічного суб'єкта. Спрощений аналітичний баланс дозволить внутрішнім користувачам бухгалтерської інформації бачити всі зміни, що відбуваються, за більш короткий проміжок часу. З метою оцінки кредитоспроможності до балансу необхідно додавати відомості кредитів та позик отриманих, яка розшифровуватиме довгострокові та короткострокові зобов'язання суб'єкта. Цю форму необхідно затвердити наказом керівника облікової політики.

Ця відомість заповнюється наростаючим підсумком протягом року, є додатком до спрощеного бухгалтерського балансу. Позитивним моментом і те, що складається на основі безпосередньо первинних бухгалтерських документів, а чи не за даними бухгалтерського обліку.

Дані до відома повинні вноситися регулярно в міру здійснення операції. Це необхідно для того, щоб у будь-який момент часу можна було побачити реальну величину заборгованості за отриманими кредитами та позиками, а також якісні характеристики майна, що перебуває у забезпеченні. Останнім числом кожного місяця мають підбиватися підсумки за всіма кількісними рядками.

Спрощений звіт про фінансові результати необхідно також складати за кожен місяць не пізніше 7-го числа. Виручку від продажу товарів, робіт, послуг та собівартість проданих товарів, робіт, послуг доцільно показувати в розрізі видів доходів з метою підвищення аналітичності даних, виявлення динаміки та ритмічності господарських явищ, що протікають. Комерційні та управлінські витрати, можливо, вказувати на загальну суму. Для оцінки грошових потоків до спрощеного балансу та звіту про фінансові результати необхідно також додавати щомісячний звіт про рух коштів.

Вважаємо, що для оцінки достатності грошових оборотів за рахунками слід використовувати не дані про суми оборотів за розрахунковими рахунками підприємства за останній період, що передуює кредитуванню, а їх прогнозну величину на період виплати основної суми боргу, а для цього слід з'ясувати сезонність та регулярність грошових потоків.

Для всіх інших позичальників прогнозована величина грошового потоку визначається виходячи із середньоарифметичних темпів зростання за три попередні періоди кредитування [6]. У цьому грошові обороти за рахунками інших банках слід коригувати на знижувальний коефіцієнт, рівний 0,33. Знижувальний коефіцієнт дозволить враховувати неточність підрахунку обороту інших банках.

Для підприємств, що мають сезонний характер діяльності, загальна величина грошового потоку має бути скоригована залежно від реально очікуваного збільшення чи зменшення грошових надходжень на рахунки клієнта у період погашення основного боргу та відсотків [7]. Таке коригування, на нашу думку, може здійснюватися на підставі зміни надходжень коштів на рахунки клієнта в аналогічний період за попередній рік.

Основна мета складання такого звіту полягає не у підрахунку чистих коштів залежно від видів діяльності, а в тому, щоб показати загальну зміну у грошових коштах за періоди і як ця зміна відбивається на ефективності діяльності підприємства.

Цінністю звіту є суміщення бюджету руху коштів та звіту про його виконання. Така форма дає змогу побудувати наочну та зрозумілу картину стану справ підприємства загалом.

На його основі можна побудувати, наприклад, графік платоспроможності, причому не тільки поточної, а й прогнозованої, виходячи з якого можна наочно отримувати відповіді на питання, чи треба, коли і який брати кредит. З'являється можливість відстежувати динаміку змін коштів, контролювати і прогнозувати потенційне банкрутство, порівнювати бажання з можливостями, тобто усвідомлено управляти грошовими потоками для підприємства.

Побудова системи управління кредитоспроможністю для підприємства доцільно розпочати з побудови організаційної структури підприємства міста і виділення окремого самостійного підрозділу, відповідального виконання цих функцій.

У формуванні організаційної структури підприємства особливу увагу буде приділено фінансовим ланкам, інші служби детально не будуть розглянуті, оскільки не є об'єктами нашого дослідження. На думку автора, найбільш ефективною з погляду управління є побудова дивізійної організаційної структури підприємства. Поясненням цього вибору є той факт, що всі недоліки лінійно – функціональної структури, що не дозволяють їм оперативно пристосуватися до умов ринку, що швидко змінюються, зводяться до одного – утруднено рух інформації [8]. Це відноситься до горизонтальних комунікацій (коли керівники та фахівці різних функціональних відділів просто не можуть зрозуміти проблеми один одного, говорячи «різними мовами»). Повільно приймаються рішення, оскільки обговорення відбувається по всьому ієрархічному ланцюжку знизу вгору всередині кожного функціонального підрозділу. Рішення зазвичай приймаються такі, щоб максимально зменшити ризик і не брати на себе великої відповідальності.

Саме цей недолік усуває дивізійну структуру управління підприємством. Вона дозволяє отримувати необхідну інформацію у найкоротший термін і, як наслідок, оперативно приймати управлінські рішення. Проте, дивізійний підхід породжує дублювання функцій управління, що означає зростання управлінського апарату підприємства у цілому. Однак при грамотній постановці системи управлінського обліку на підприємстві такі витрати виправдані, тому що в результаті компанія стає мобільнішою в умовах жорсткої конкуренції.

Нині функції фінансового аналізу на підприємствах приділяється дедалі більше уваги. Тому, на думку автора, виникла потреба у виділенні відділу фінансового аналізу як самостійної структурної одиниці. Цей відділ перебуває у дисциплінарному

підпорядкуванні заступника генерального директора фінансів. Однак можна простежити і функціональний взаємозв'язок між відділом фінансового аналізу та генеральним директором (на схемі це показано пунктирною лінією), оскільки вся кінцева інформація, що формується відділом фінансового аналізу, насамперед надаватиметься саме генеральному директору, адже саме він приймає остаточне управлінське рішення (чи треба, коли і який брати кредит).

Для ефективної роботи відділу фінансового аналізу потрібна правильна побудова системи документообігу на підприємстві. Для її організації, доцільно ще раз відзначити ті реєстри фінансового аналізу, складання яких було запропоновано раніше:

- спрощений аналітичний баланс;
- відомість обліку отриманих кредитів та позик;
- спрощений аналітичний звіт про фінансові результати;
- характеристика кредитоспроможності підприємства;
- місячний звіт про рух коштів із подекадною розбивкою.

Ведення таких форм звітності є доцільним за допомогою комп'ютерної програми (тільки виведення спрощеного аналітичного балансу та спрощеного аналітичного звіту про фінансові результати). Для цього, на думку автора, необхідно в діючу на підприємстві бухгалтерську програму внести відповідні зміни, а саме:

- формувати форми аналітичного балансу і аналітичного звіту про фінансові результати на основі первинної документації, що надходить, в основну бухгалтерську програму;
- визначити періодичність складання цих форм у межах кожного місяця;
- відкрити доступ до цих форм лише відділу фінансового аналізу.

Таким чином, буде досягатись організація управлінського обліку кредитоспроможністю підприємства паралельно бухгалтерському.

Упорядкування характеристики кредитоспроможності підприємства є однією з основних функцій відділу фінансового аналізу. На основі отриманих даних, на основі побудови графіків, наприклад платоспроможності, прогнозних графіків, складається реальна фінансова ситуація на підприємстві, що характеризує його кредитоспроможність. Побудова графіків дозволить наочно уявити фінансове становище організації. Дані з помісячною розбивкою дозволять вловити незначні зміни, що відбуваються, але здатні надати істотний негативний вплив на діяльність підприємства в цілому. Також однією з важливих функцій відділу фінансового аналізу є складання місячного звіту про рух коштів із подекадною роз-

бівкою. За своєчасним складанням цієї форми, на думку автора, має слідувати безпосередньо сам начальник відділу фінансового аналізу. Упорядкування бюджету руху коштів (графи «план») має здійснюватися пізніше як по 2 дні настання нової декади. Основним джерелом інформації заповнення графи «факт» служить вся первинна документація, що з рухом коштів. Своєчасне заповнення цієї графи пов'язані з деякими труднощами, оскільки потребує обробки великої кількості первинних документів. Виходом із цієї ситуації, на думку автора, є наділення відповідними повноваженнями та обов'язками працівників бухгалтерії. Обов'язком головного касира – бухгалтера буде складання щоденного звіту (за формою, аналогічного звіту касира) про рух коштів на поточних, валютних, спеціальних рахунках підприємства, в касі та про рух грошових документів. Бухгалтеру, який відповідає за розрахунки з постачальниками та покупцями також складати щоденні звіти із зазначенням номера платіжного документа, дати, суми та підстави платежу. Всім іншим працівникам – складати аналогічні щоденні звіти наприкінці робочого дня. Так, це дуже трудомістко, але, на думку автора, дозволить налагодити насамперед фінансову дисципліну на підприємстві.

Розроблені форми управлінської звітності корисні як зовнішніх користувачів, і особливо внутрішніх (керівництва підприємства). Це проявляється у можливості здійснення контролю за кредитоспроможністю економічного суб'єкта і навіть у якійсь частині за його активами.

Підприємство стикається з необхідністю залучення позикових коштів для подальшого провадження своєї діяльності. Як правило, потрібна величина дуже велика. Найчастіше виходить, що підприємство не може отримати необхідну кількість коштів, не завдавши ще більшої шкоди активам своєї компанії.

Висновки. Управлінням кредитоспроможністю підприємства як окремим структурним елементом управління діяльністю підприємства в цілому доцільно займатися відділу фінансового аналізу, яке може бути виділено як окрему ланку в організаційній структурі суб'єкта.

Необхідність виникнення на підприємствах різних галузей відділу фінансового аналізу є наслідком зростаючої потреби фінансового аналізу, як зовнішніх користувачів, і особливо внутрішніх.

Активне фінансове управління кредитоспроможністю підприємства дозволяє:

- своєчасно надавати точні та оперативні дані, необхідні управлінські звіти;
- здійснювати підготовку даних про результати минулої діяльності компанії у формі, що сприятиме прийняттю керівництвом управлінських рішень;
- проводити аналіз фінансового стану підприємства, що характеризує його кредитоспроможність;
- приймати аргументовані рішення про те, чи треба, коли та який брати кредит;
- аналізувати щомісячні, щоквартальні, річні управлінські та фінансові звіти для виявлення можливостей покращення майбутньої роботи підприємства.

Здійснення постійного моніторингу поточної діяльності та грошових потоків суб'єкта господарювання – позичальника комерційного банку дозволяє стежити за виконанням встановлених планових завдань щодо формування обсягу грошових коштів та їх витрачання за передбаченими напрямками, рівномірністю формування грошових потоків у часі, ліквідністю грошових потоків підприємства. А створення єдиного інформаційного простору дозволить економічним суб'єктам управляти активами та зобов'язаннями в цілому, що, безсумнівно, дасть позитивні результати у діяльності, підвищення прибутковості та рентабельності економічного суб'єкта.

Список використаних джерел:

1. Чайковський Я. Напрямки вдосконалення методики аналізу кредитоспроможності боржника юридичної особи. *Українська наука: минуле, сучасне, майбутнє*. 2014. № 19(1). С. 176–188.
2. Овчелупова О.М. Оцінка кредитоспроможності позичальників комерційного банку: напрямки підвищення якості інформаційно-аналітичного забезпечення. *Сучасний стан наукових досліджень та технологій в промисловості*. 2020. № 3(13). С. 106–114.
3. Кужелев М.О., Ковальова К.В. Теоретичні аспекти управління кредитоспроможністю підприємства. *Економіка та держава*. 2019. № 12. С. 55–60.
4. Суханова А.В., Пухальська Н.О., Черній Б.С. Сучасні методи оцінки кредитоспроможності позичальника банківськими установами. *Економіка і суспільство*. 2018. № 18. С. 821–826.
5. Федоришина Л.І., Цуркан А.О. Удосконалення методичних підходів до оцінки кредитоспроможності позичальника комерційного банку. *Агросвіт*. 2018. № 11. С. 39–42.
6. Погрішук Г.Б., Волошук Р.Є. Кредитоспроможність позичальника: зміст і критерії оцінки. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2020. Вип. 17. Т. 1. С. 191–204.
7. Виговський В.Г. Визначення кредитоспроможності в економічній літературі: оцінка підходів. *Вісник ЖДТУ*. 2013. Вип. 2 (64). С. 206–212.
8. Ковальчук Н.О., Паскар М.О. Удосконалення методик оцінки рівня кредитоспроможності вітчизняних підприємств. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2015. № 11. С. 91–94.

References:

1. Chaikovskiy, Ya. (2014) Directions for improving the methodology of analyzing the creditworthiness of a debtor of a legal entity. *Ukrainska nauka: mynule, suchasne, maibutnie*, no. 19(1), pp. 176–188.
2. Ovchelupova, O. M. (2020) Credit worthiness assessment of commercial bank borrowers: directions for improving the quality of information and analytical support. *Suchasnyi stan naukovykh doslidzhen ta tekhnologii v promyslovosti*, no. 3(13), pp. 106–114.
3. Kuzheliev, M. O., Kovalova, K. V. (2019) Theoretical aspects of managing the creditworthiness of the enterprise. *Ekonomika ta derzhava*, no. 12, pp. 55–60.
4. Sukhanova, A. V., Pukhalska, N. O., Chernii, B. S. (2018) Modern methods of assessing the creditworthiness of the borrower by banking institutions. *Ekonomika i suspilstvo*, no. 18, pp. 821–826.
5. Fedoryshyna, L. I., Tsurkan, A. O. (2018) Improvement of methodical approaches to creditworthiness assessment of a commercial bank borrower. *Ahrosvit*, no. 11, pp. 39–42.
6. Pohrishchuk, H. B., Voloshchuk, R. Ye. (2020) Borrower's creditworthiness: content and assessment criteria. *Aktualni problemy rozvytku ekonomiky rehionu*. vol. 17, t. 1, pp. 191–204.
7. Vyhovskiy, V. H. (2013) Determination of creditworthiness in economic literature: evaluation of approaches. *Visnyk ZhDTU*, vol. 2 (64), pp. 206–212.
8. Kovalchuk, N. O., Paskar, M. O. (2015) Improvement of methods for assessing the level of creditworthiness of domestic enterprises. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu*, no. 11, pp. 91–94.

Стаття надійшла до редакції 11.04.2024